

ŠIAULIŲ APYLINKĖS TEISMAS

TEISMO VEIKLOS SRIČIŲ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS POŽIŪRIU VERTINIMO APRAŠYMAS

2018-09-27 Nr. VD-768 (3.17)

Šiauliai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika (toliau – Metodika), patvirtinta Teisėjų tarybos 2012-10-12 nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2.) (su pakeitimais), Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 patvirtintomis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2016 m. gruodžio 7 d. įsakymu Nr. V-103 patvirtintu Šiaulių apylinkės teismo antikorupcinės programos įgyvendinimo priemonių planu 2017 – 2018 metams, Šiaulių apylinkės teisme 2018 m. III ketvirtį buvo atliktas korupcijos pasireiškimo teisme tikimybės nustatymas 2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d. laikotarpiu.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2018 m. kovo 20 d. įsakymu Nr. V-46 patvirtinta Antikorupcinė komisija (toliau – Komisija), kurią sudaro: komisijos pirmininkas - teisėjas Martynas Galvičius ir 4 komisijos nariai: teisėjų padėjėjos Ugnė Patkauskienė, Jurga Žulpė ir Laura Miniotienė, vyriausioji specialistė (darbu su viešaisiais pirkimais) Agnesa Obrikienė.

Vadovaujantis teismo pirmininko 2018 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V-115, korupcijos pasireiškimo tikimybės vertinimas dokumentų analizės būdu atliktas šiose veiklos srityse: personalo valdymo, viešųjų pirkimų organizavimo ir asmenų aptarnavimo.

Vertinimas buvo atliktas, analizuojant, ar vertinamosios sritys (iki reorganizacijos 2017 m. gruodžio 31 d. ir po jos) atitinka Metodikos 12.1-12.7 punktuose nustatytų korupcijos pasireiškimo tikimybės vieną ar kelis kriterijus.

Viešųjų pirkimų organizavimas

Vertinant šią teismo veiklos sritį nustatyta, kad teismo materialinį aprūpinimą ilgalaikiu turto vykdo Nacionalinė teismų administracija. Šiaulių apylinkės teismas, vykdydamas mažos vertės pirkimus, vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu, Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ 2 punktu ir Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2017 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-52 patvirtintu Šiaulių apylinkės teismo viešųjų pirkimų procedūrų vykdymo teisme tvarkos aprašu (toliau – Aprašas). Aprašo III skyriuje numatytos pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės procedūros, pirkimų planavimo, pirkimo iniciavimo ir pasirengimo jam, pirkimo vykdymo, sutarties sudarymo ir vykdymo etapai. Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2017 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V-52 „Dėl Šiaulių apylinkės teismo viešųjų pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo, viešųjų pirkimų komisijos, iniciatorių ir organizatoriaus skyrimo“ buvo sudaryta viešųjų pirkimų komisija, paskirti teismo darbuotojai, kurie atsakingi už viešųjų pirkimų inicijavimą, organizavimą, viešųjų pirkimų registro ir dokumentacijos tvarkymą. Asmenys, dalyvaujantys mažos vertės viešųjų pirkimų teisme etapuose, turi pasirašyti nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą. Aprašo 8.3 punkte numatyta, jog pirkimų organizatorius, gavęs iš pirkimų iniciatorių poreikio sąrašus, juo patikrina ir, derindamas su Teismo finansų skyriumi, parengia Biudžetiniais metais numatomų pirkti reikalingų darbų, prekių ir paslaugų planą, kuris teikiamas tvirtinti Teismo pirmininkui. Paraiška dėl suderinimo vykdyti mažos vertės pirkimą pateikiama derinti/vizuoti Šiaulių apylinkės teismo finansų skyriaus finansininkui, vykdančiam išankstinę finansų kontrolę, bei teismo kancleriui.

Be to, teismo pirmininko įsakymais sudarytuose ir patvirtintuose teismo administracinės

veiklos priežiūros planuose 2017 ir 2018 metams numatytos priemonės, užtikrinančios teismo finansų ir materialinių vertybių naudojimo skaidrumą bei apsaugą. Kaip viena iš priemonių numatyta, kad kas pusmetį pirmininkui teikiamas mažos vertės pirkimų procedūrų įgyvendinimo užtikrinimo kontrolės, pirkimų organizatorių vykdomų pirkimų kontrolės patikrinimo aktas. Komisija nustatė, kad viešieji pirkimai analizuojamu laikotarpiu planuoti, organizuoti ir vykdyti vadovaujantis teismo pirmininko įsakymais tvirtinamais biudžetiniais metais numatomų pirkti ir perkančiosios organizacijos reikmėms reikalingų darbų, prekių ir paslaugų planais, kuriame nurodyti išsamūs planuojamų viešųjų pirkimų duomenys. Kiekvienais metais pagal patvirtintą formą Viešųjų pirkimų tarnybai teiktos viešųjų pirkimų ir pirkimų, nurodytų Viešųjų pirkimų įstatyme, ataskaitos.

Vertinant šią sritį korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu, nustatyta, kad viešųjų pirkimų organizavimas Šiaulių apylinkės teisme yra detalai reglamentuotas, sprendimų, kurie nesusiję su teisingumo vykdymu, kuriems nereikia kitos valstybės įstaigos patvirtinimo, nepriimama, nenaudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija, anksčiau veiklos trūkumų nustatyta nebuvo, kitų korupcijos rizikos veiksnių nenustatyta, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų nepadarėta. Atsižvelgiant į tai, Komisija nustatė, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė teismo viešųjų pirkimų organizavimo srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių. Vyriausioji specialistė (darbu su viešaisiais pirkimais) Agnesa Obrikenė nuo šios srities vertinimo nusišalino.

Personalo valdymas

Vertinant šią teismo veiklos sritį nustatyta, kad teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti.

Šiaulių apylinkės teismo darbo reglamentuose (Šiaulių apylinkės teismo 2013 m. sausio 2 d. įsakymas Nr. V-5, 2018 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. V-30, 2018 m. birželio 22 d. įsakymas V-90) numatyta teismo ir jo personalo struktūra, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimo į darbą ir atleidimo iš darbo tvarka, pavedimų, jų vykdymo ir vykdymo kontrolės tvarka, atostogų suteikimo tvarka, skatinimo ir pašalpų skyrimo, drausminės ir finansinės atsakomybės taikymo tvarka, kvalifikacijos kėlimo tvarka. Nurodyta, kad teismo personalas savo darbą organizuoja vadovaudamiesi skyrių ar poskyrių nuostatais, pareigybių aprašymais, prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Šiaulių apylinkės teisme tvarkos aprašu, Asmens duomenų tvarkymo Šiaulių apylinkės teisme taisyklėmis, Vidaus tvarkos aprašu, Teismo pirmininko, teismo kanclerio įsakymais ir kitais vidaus teisės aktais, susijusiais su teismo funkcijų vykdymu. Teismo vyriausieji specialistai darbu su personalu ir struktūrinių padalinių vedėjai privalo užtikrinti, kad naujai priimti darbuotojai būtų supažindinti su vidaus teisės aktais, reglamentuojančiais teismo veiklą bei asmenų aptarnavimą, kuriais privalo vadovautis savo veikloje.

Valstybės tarnautojai į darbą priimami ir atleidžiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymu, Vyriausybės nutarimais ir kitais teisės aktais. Darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimą į darbą teisme ir atleidimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo kodeksas ir kiti teisės aktai. Dėl valstybės tarnautojų (teismo kanclerio (po reorganizacijos), teismo pirmininko patarėjo, teismo pirmininko padėjėjo ryšiams su žiniasklaida ir visuomene, teisėjų padėjėjai, administracinių padalinių vadovai (po reorganizacijos)) priėmimo ir atleidimo sprendžia Teismo pirmininkas. Dėl kitų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, priėmimo į darbą teisme ir atleidimo sprendžia teismo kancleris (po reorganizacijos). Iki reorganizacijos valstybės tarnautojus ir darbuotojus į darbą teisme priimdavo ir atleisdavo teismo pirmininkas.

Personalo valdymo srityje vadovujamasi Lygių galimybių politika (Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2017 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. V-76 patvirtinta Lygių galimybių politika ir jos įgyvendinimo Šiaulių apylinkės teisme tvarka (toliau – Tvarka), vėliau 2018 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. V-76 patvirtintu Lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros Šiaulių apylinkės teisme tvarkos aprašas (toliau - Aprašas)). Tiek Tvarkoje, tiek Apraše numatyta, kad teisme priimant į pareigas valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, visiems

asmenims būtų suteiktos vienodos ir sąžiningos įdarbinimo galimybės, atrankos į pareigas teisme kriterijai turi būti aiškūs, paremti tik dalykiniais pretendenti keliamais reikalavimais bei užtikrinantys lygias galimybes ir nediskriminavimą, skelbimuose dėl priėmimo į pareigas draudžiama nurodyti reikalavimus, suteikiančius pirmenybę kuriuo nors pagrindu. Numatyta, kad visiems teismo darbuotojams užtikrinamos vienodos darbo sąlygos, galimybės kelti kvalifikaciją ir mokytis, taikomi vienodi teisės aktuose nustatyti atleidimo iš pareigų pagrindai ir kriterijai, nustatyta lygių galimybių politikos vykdymo priežiūra.

Vertinant šią sritį korupcijos pasireiškimo tikimybės požiūriu, nustatyta, kad personalo valdymo organizavimas Šiaulių apylinkės teisme yra detalai reglamentuotas, laikomasi įstatymų ir teisės aktų, sprendimų priėmimo ir veiksmų atlikimo tvarka yra skaidri, nustatyta tvarka yra pakankama, nesuteikia per daug įgaliojimų veikti savo nuožiūra, nenaudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija, anksčiau veiklos trūkumų nustatyta nebuvo, kitų korupcijos rizikos veiksnių nenustatyta, korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ir teisės pažeidimų nepadaryta. Atsižvelgiant į tai, Komisija nustatė, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė personalo valdymo srityje yra labai maža ir neatitinka nei vieno iš Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Asmenų aptarnavimas

Vertinant šią teismo veiklos sritį nustatyta, kad teismo darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra išsamiai reglamentuoti.

Šiaulių apylinkės teismo darbo reglamentuose (Šiaulių apylinkės teismo 2013 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. V-5, 2018 m. vasario 7 d. įsakymas Nr. V-30, 2018 m. birželio 22 d. įsakymas V-90) numatyta, kad asmenų prašymai, skundai registruojami ir nagrinėjami, vadovaujantis Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Šiaulių apylinkės teisme taisyklėmis. Šiaulių apylinkės teisme įdiegtas asmenų aptarnavimo teismuose standartas.

Prašymų ir skundų nagrinėjimo bei asmenų aptarnavimo Šiaulių apylinkės teisme taisyklės (su pakeitimais, toliau - Taisyklės) numato prašymų ir skundų pateikimo, priėmimo ir nagrinėjimo tvarką, atsakymų parengimo ir saugojimo, išsiuntimo (įteikimo) asmeniui, atsakymų apskundimo tvarką, taip pat asmenų aptarnavimo žodžiu elektroninėmis priemonėmis, bei taikant vieno langelio principą tvarką. Po teismų reorganizacijos priimtas pakeitimas, kad teismo kancleris užtikrina, jog teismo internetinėje svetainėje būtų paskelbta vieno langelio asmenų aptarnavimo padalinio buvimo vieta, darbo laikas, kontaktai ir kita informacija, susijusi su asmenų aptarnavimu. Asmenų aptarnavimo laikas numatytas ir Šiaulių apylinkės teismo vidaus tvarkos apraše. Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ir jų pagrindū priimti teisės aktai. Taisyklių VII skyrius numato asmenų prašymų nagrinėjimo ir aptarnavimo kokybės vertinimo tvarką ir kriterijus – teismo pirmininko įgaliotas asmuo privalo kasmet atlikti asmenų aptarnavimo kokybės vertinimą pagal anoniminių asmenų apklausų rezultatus arba pasirinktus objektyvaus pobūdžio kriterijus.

Šiaulių apylinkės teismo pirmininko 2015 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. V-61 patvirtintas Šiaulių apylinkės teismo asmenų aptarnavimo kokybės monitoringo tvarkos aprašas, kuriame numatyta visuma veiksmų, skirtų asmenų aptarnavimo kokybei teisme stebėti ir gerinti. Monitoringas atliekamas Šiaulių apylinkės teisme vieną kartą per kalendorinius metus pasirenkant vieną iš būdų – vykdant asmenų apklausą (užpildant anketą vietoje, arba išsiuntus ją elektroniniu paštu, arba pateikus teismo darbuotojui, apklausiant telefonu, užpildant anketą teismo tinklalapyje), vidinį monitoringą (atlieka tiesioginiai teismo darbuotojų vadovai arba darbuotojas, atsakingas už monitoringo koordinavimą ir/arba darbo grupė), „slapto kliento“ tyrimą. Organizuojant monitoringą dalyvauja darbuotojas, atsakingas už monitoringo koordinavimą, monitoringo darbo grupė ir teismo pirmininkas. Monitoringas laikomas atliktu, kai yra parengta ataskaita pagal pasirinktą monitoringo atlikimo būdą, kurią tvirtina teismo pirmininkas. Nustačius, kad esamas asmenų aptarnavimo kokybės lygis yra mažesnis nei nustatytas minimalus, pagal poreikį ir galimybes tiriamos kokybės nepasiekimo priežastys, numatomi korekciniai ir (arba) prevenciniai veiksmai, inicijuojami

darbuotojų ugdymo veiksmai, po kurių asmenų aptarnavimo kokybė vertinama pakartotinai. Po jo nustatčius konkretaus darbuotojo ir (arba) teismo skyriaus (padalinio) žemesnį nei reikalaujamas minimalus asmenų aptarnavimo kokybės lygį, gali būti inicijuojamos tarnybinės ar drausminės atsakomybės taikymo procedūros.

Šiaulių apylinkės teismo organizacinės veiklos priežiūros planuose 2017 metams ir 2018 metams numatyta ir vidinė asmenų aptarnavimo kokybės vertinimo kontrolė – teismo pirmininko padėjėjas (ryšiams su žiniasklaida ir visuomene) iki nustatyto termino vieną kartą per kalendorinius metus teismo pirmininkui pateikia atliktos anoniminės apklausos rezultatų analizę.

Su visais asmenų aptarnavimą reglamentuojančiais teismo parengtais dokumentais darbuotojai supažindinami numatyta tvarka, teisinis reglamentavimas įtvirtintas, yra aiškiai apibrėžtos atsakingų teismo darbuotojų pareigos, atsakomybės ribos, nustatyta jų atliekamų funkcijų kontrolė. Skundų ar informacijos apie padarytą ar galimai padarytą korupcinio pobūdžio nusikalstamą veiką ar kitą korupcinio pobūdžio teisės pažeidimą, šioje vertinamojoje srityje, negauta, anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, trūkumų nebuvo nustatyta, valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija nenaudojama. Įvertinus nustatytas aplinkybes, konstatuotina, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė šioje srityje yra labai nedidelė ir neatitinka Metodikos 12.1-12.7 punktuose numatytų kriterijų požymių.

Atlikus korupcijos pasireiškimo tikimybės Šiaulių apylinkės teisme nustatytose veiklos srityse – personalo valdymo, viešųjų pirkimų organizavimo, asmenų aptarnavimo – įvertinimą už laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. – 2018 m. birželio 30 d., darytina išvada, kad neegzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nes minėtos veiklos sritys neatitinka nei vieno Metodikos 12.1-12.7 punktuose nustatyto kriterijaus. Faktų, kurie patvirtintų, kad galimai buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai, ir /ar atsirado grėsmė, kad bus padarytas korupcinių pobūdžio teisės pažeidimas ar nusikalstama veika, nenustatyta. Todėl rekomenduotina ir toliau vadovautis teismo veikloje taikomais teisės aktais, užtikrinti nuolatinę teismo veiklos stebėseną ir kontrolę, kad būtų užkirstas kelias bet kokiai korupcijos pasireiškimo tikimybei.

Komisijos pirmininkas

Martynas Galvičius

Komisijos nariai:

Laura Miniotienė

Ugnė Patkauskienė

Jurga Žulpė

Agnesa Obrikiene